

Aika: 31.5.2023 klo 9.04-10.58**Paikka:** Tampere-talo, Sonaatti 2, Yliopistonkatu 55**Osallistujat:**

jäsenet:

Ikonen Anna-Kaisa, pj. Teams-yhteys
Kouhia Raimo, 1. vpj.
Heiska Mauri, 2 vpj.
Helimo Matti
Loukaskorpi Johanna
Markkanen Jouni
Nyman Anne
~~Pispala Kristiina~~
Raevaara Aarne
Repo Sirpa
Salmi Pekka
Viljanen Jussi
Österberg Pauliina

varajäsenet:

~~Jussila Anne-Mari~~
~~Orell Mari~~
~~Leppänen Aki~~
~~Krasniqi Brigita~~
~~Liimola Anne~~
~~Jäntti Aleks~~
~~Tuominen Jari~~
Salo Tanja
Kaleva Lassi
Virkkunen Katri
Porttikivi Ilkka
~~Koppanen Matti~~
~~Päivänen Maria~~

Muut osallistujat:

Nurminen Päivi
Pohjonen Juhani
Yli-Rajala Juha
Lehrbäck Minna

seutujohtaja, esittelijä, TKS
seutusihteeri, sihteeri, TKS
kuntajohtajakokouksen pj., Tampere
seutuassistentti, TKS

Kutsuttu kokoukseen:

Kuusela Kaisa
Touru Tapani
Aro Timo
~~Kummola Kalervo~~
Auvinen Oskari
Hirvonen Tuomas
Joensuu Jaakko
Kuusisto Juha
Linnaamaa Reija
Nurminen Mikko
Piiparinen Pauli
Rämö Heidi
Väättäin Eero

seutusuunnittelupäällikkö, TKS, 56-61 §
liikennejärjestelmäpäällikkö, TKS, 56-61 §
konsultti, MDI Oy, 56-62 §
~~pormestari, Tampere~~
kaupunginjohtaja, Kangasala
kunnanjohtaja, Vesilahti
kansliapäällikkö, Pirkkala
kaupunginjohtaja, Orivesi
strategiajohtaja, Tampere
johtaja, Tampere
kaupunginjohtaja, Ylöjärvi
kunnanjohtaja, Lempäälä
kaupunginjohtaja, Nokia

Anna-Kaisa Ikonen
puheenjohtaja 56-59 §

Raimo Kouhia
puheenjohtaja 60-67 §

Juhani Pohjonen
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Paikka ja aika

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ____/____2023

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Pauliina Österberg

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

Paikka ja aika

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän toimisto

____/____2023

Todistaa

Juhani Pohjonen

Käsiteltävät asiat:

56 § KOKOUKSEN AVAUS	4
57 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	4
58 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA	5
59 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN	6
60 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT	7
61 § RAKENNESUUNNITELMA 2040 +, LUONNOS	8
62 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN MAAHANMUUTON TILANNEKUVA 2023	12
63 § KUNTAYHTYMÄN ALUSTAVAT TAVOITTEET JA TALOUS VUODELLE 2024	15
64 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT	19
65 § SEURAAVAT KOKOUKSET	20
66 § MUUT ASIAT	20
67 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	20

56 § KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja Anna-Kaisa Ikonen avasi kokouksen klo 9.04.

57 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

	Seutuhallitus 31.5.2023 Puheenjohtaja Ikonen:
Päätösehdotus.	Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi. Todetaan kokous päätösvaltaiseksi.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Perustelut:	<p>Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.</p> <p>Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsu on lähetettävä viimeistään 7 päivää ennen kokousta. Esityslista lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä. Kokouskutsu lähetetään toimitielimen päättämällä tavalla jäsenille, henkilökohtaisille varajäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus ko. kokouksessa.</p> <p>Seutuhallitus ja muut toimitielimet ovat päätösvaltaisia, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.</p> <p>Kokouksen esityslista on toimitettu sähköisesti 24.5.2023.</p>
Tiedoksi. Lisätietoja.	seutusihteeri Juhani Pohjonen puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tampereenseutu.fi

58 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA**Seutuhallitus 31.5.2023**

Päätösehdotus.

Puheenjohtaja Ikonen:

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa on Pauliina Österberg.

Pöytäkirja tarkastetaan ja allekirjoitetaan sähköisessä allekirjoitusjärjestelmässä.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Perustelut:

Pöytäkirjan laatii puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Pöytäkirjantarkastaja on valittu aakkosjärjestyksessä seutuhallituksen varsinaisten jäsenten joukosta.

Kuntayhtymä on ottanut käyttöön sähköisen, vahvaan tunnistukseen perustuvan allekirjoituspalvelun, jolla pöytäkirjat tarkastetaan ja allekirjoitetaan.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tampereenseutu.fi

59 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Esityslista on toimitettu sähköisesti 24.5.2023.

Seutuhallitus 31.5.2023

Päätösehdotus. Puheenjohtaja Ikonen:

Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös. Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja. seutusihteeri Juhani Pohjonen
puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tampereenseutu.fi

60 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutuhallituksen edellisen kokouksen 26.4.2023 toimeenpano.

ASIA	TOIMEENPANO
Kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040 +, kokoamisvaiheen tulokset	Rakennesuunnitelman luonnos käsitellyssä tässä kokouksessa.
Kaupunkiseudun ratakapasiteettiselvitys	Selvitystä hyödynnetään seudullisessa ja kuntien omassa suunnittelussa. Jatkotarkasteluna on tilattu Tampereen kaupunkiseudun asema- ja seisakepaikkojen suunnittelun esiselvitys.
Kaupunkiseudun junaliikenteen tiekartan toimeenpano	Tiekartan toteutus etenee suunnitellusti.
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän seutuhallituksen jäsenten vaali toimikaudelle 1.8.2023-31.7.2025	Yhtymäkokouksessa 21.6.2023
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän tarkastuslautakunnan jäsenten vaali toimikaudelle 1.8.2023-31.7.2025	Yhtymäkokouksessa 21.6.2023

Väestötiedot 4/2023, lisätään aineistoon torstaina 25.5.2023.

Kuntajohtajakokouksen muistio 10.5.2023.

1. varapuheenjohtaja Raimo Kouhia jatkoi kokouksen puheenjohtajana.

Seutuhallitus 31.5.2023

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä asiat tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tampereenseutu.fi

61 § RAKENNESUUNNITELMA 2040 +, LUONNOS

Päätösehdotus: Seutuhallitus 31.5.2023
Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

lähettää rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksen jäsenkuntiin ja sidosryhmille lausuttavaksi ja

että kuntajohtajakokous viimeistelee lausuntopyyntömenettelyn.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet: Rakennesuunnitelma 2040+ -luonnos toimitetaan perjantaina 26.5

Käsittelyvaiheet: KJK 10.2., 24.3., 6.4., 21.4. ja 10.5., SH 22.2. ja 31.5.

Perustelut: Seutujohtaja Nurminen

Tausta

Tampereen kaupunkiseudun valtuustot ovat hyväksyneet kaupunkiseudulle ensimmäisen rakennesuunnitelman vuonna 2010 ja tarkistaneet sitä vuonna 2014. Seutuhallitus on käynnistänyt vuonna 2014 hyväksytyn rakennesuunnitelman 2040 päivitystyön 27.4.2022. Rakennesuunnitelman päivitys nojaa uuteen seutustrategiaan Vehreä metropolimme 2040.

Päivitystyön vaiheet ovat lähtökohdat, tavoitteet, kokoamisvaihe ja päätöksenteko. Rakennesuunnitelman päivityksen on määrä valmistua kesällä 2023.

Tarkoitus

Rakennesuunnitelmalla linjataan kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen ratkaisuja yli kuntarajojen seudullista elinvoimaa korostaen. Suunnitelman runkona on seudullisesti merkittävä maankäyttö ja siihen kytkeytyvä liikennejärjestelmä. Poliittisena tahdonilmauksena suunnitelman tarkoitus on vahvistaa kuntien sitoutumista omalla kaavoituksellaan seudulliseen kehitykseen. Rakennesuunnitelma on myös kaupunkiseudun viesti maakunnalliseen suunnitteluun. Rakennesuunnitelmalla tuetaan lisäksi seudun ja valtion välistä MAL-neuvottelumenettelyä.

Lähtökohdat

Lähtökohta-analyysin mukaan aiempien rakennesuunnitelmien ratkaisut ovat jalkautuneet hyvin kuntien kaavoitukseen ja liikenteen suunnitteluun kaupunkiseudulla. Näin ollen rakennesuunnitelman päivitys laaditaan edellisissä rakennesuunnitelmissa tehtyjen yhdyskuntarakentamiseen liittyvien valintojen päälle, niitä kunnioittaen ja tarkentaen. Työssä huomioidaan Vihreä metropolimme -seutustrategia, aiemmin valmistuneet seudulliset osaohjelmat ja suunnitelmat, mm. asuntopoliittinen ohjelma sekä tuore joukkoliikenteen suuntaviivat -selvitys.

Valmistelun eteneminen

Työtä ovat ohjanneet kunnanhallitusten yhteiskokouksessa 10.1.2023 hyväksymät tavoitteet, jotka ovat:

1. Eheyttämme yhdyskuntarakennetta
2. Kehitämme keskustoja ja keskuksia
3. Parannamme asuinympäristöjen kauneutta, laatua ja monipuolisuutta
4. Vahvistamme elinkeinoelämää ja kansainvälisyyttä
5. Lisäämme kestäväää liikkumista
6. Suunnittelemme palveluja ja palveluverkkoa seudullisesti
7. Vahvistamme vetovoimaista vehreyttä
8. Huomioimme energiamurroksen

Tavoitteiden asettamisen jälkeen seutuhallitus käynnisti rakennesuunnitelman kokoamisvaiheen 22.2.2023.

Kokoamisvaihe on toteutettu kolmessa työpajassa seutustrategian painopisteiden Lumoava arki, Fiksu kasvu ja Maailmalle auki pohjalta.

Lumoava arki työpajan sisällöt:

- Seudullisesti merkittävä keskusverkko ja joukkoliikennevyöhyke
- Palveluiden sijoittumisen periaatteet
- Siniviherverkoston kehittäminen

Fiksu kasvu työpajan sisällöt:

- Joukkoliikennejärjestelmä
- Väestönkasvun kohdentaminen
- Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy

Maailmalle auki työpajan sisällöt:

- Seudullisesti merkittävät yritysalueet
- Työpaikkakeskittymien painopisteet
- Kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus: liikenneverkko, lentokenttä ja raideyhteydet

Päätöksenteko

Kokoamisvaiheen päätyttyä rakennesuunnitelma on valmisteltu päätöksentekoon. Päätöksenteko käynnistyy seutuhallitus ja kuntajohtajien yhteisellä kokouksella 31.5, jonka tavoitteena on lähettää luonnos kuntiin ja sidosryhmille lausunnoille.

Rakennesuunnitelman 2040 + sisälllys:

1. Lähtökohdat

- 1.1 Aiemmat rakennesuunnitelmat
- 1.2 Seutustrategia
- 1.3 Toimintaympäristön muutokset
- 1.4 Rakennesuunnitelman päivitysprosessi

2. Tavoitteet

- 2.1 Kolme kestävyyttä
- 2.2 Kahdeksan tavoitetta

3. Rakennesuunnitelma 2040+

- 3.1 Kasvun laskelmat
- 3.2 ARKI. Palvelut, vapaa-aika ja virkistys
  - 3.2.0 Tilannekuva
  - 3.2.1 Ratkaisu
  - 3.2.2 Jatkotyöt
  - 3.2.3 Vaikutusten arviointi
- 3.3 RAKENNE. Väestönkasvu, joukkoliikenne ja asuntotuotanto
  - 3.3.0 Tilannekuva
  - 3.3.1 Ratkaisu
  - 3.3.2 Jatkotyöt
  - 3.3.3. Vaikutusten arviointi
- 3.4. ELINKEINOT JA YHTEYDET. Kansainvälisyys
  - 3.4.0 Tilannekuva
  - 3.4.1 Ratkaisu
  - 3.4.2 Jatkotyöt
  - 3.4.3. Vaikutusten arviointi
- 3.5. Kokonaisuus ratkaisee
- 3.6. Seuranta
- 3.7. Suunnitelman taustaselvitykset

Rakennesuunnitelman 2040 + tiivistelmä:

"Tampereen kaupunkiseutu kasvaa ja kehittyy **toiminnallisena kokonaisuutena**. Kuntien yhteiset rakennesuunnitelmat ovat vuodesta 2010 vahvistaneet alueen elinvoimaa osoittamalla seudullisesti merkittävät ratkaisut ja yhteistyön tarpeet. Rakennesuunnitelmat ovat pohjautuneet seutustrategioihin ja linjanneet yhdyskuntarakennetta eheyttämisen, keskustojen kehittämisen, joukkoliikenteen, asuntotuotannon ja väestönkasvun osalta.

Rakennesuunnitelman 2040 **päivityksen** käynnistyessä kaupunkiseudulla on vahva kaavatilanne, mikä on työn keskeinen lähtökohta. Kuntien yleiskaavat on uudistettu ja seudulliset ratkaisut viety maakuntakaavaan. Toinen lähtökohta on seudullisten erillissuunnitelmien ja selvitysten hyvä ajantasaisuus.

Edelliset rakennesuunnitelmat ovat toteutunut hyvin väestön kasvun, asuntotuotannon määrän ja vahvan joukkoliikenteen käynnistymisen osalta. Sen sijaan elinkeinoelämän maankäyttö sekä asumisen ja asuin- ympäristöjen laatu kaipaavat vahvempaa yhteistyötä. Myös kestävän liikkumisen eteen tulee tehdä vielä paljon työtä. Niiden lisäksi rakennesuunnitelman päivityksessä on huomioitu nousevat ilmiöt kuten luontoekosysteemi, asuinalueiden eriytyminen ja uusi teollisuus. Seutustrategia Vehreä metropolimme 2040 on myös vaikuttanut päivityksen sisältöön.

Päivityksen **sisältö** ohjautuu kolmen kestävyys tavoitteista – ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Kaupungit ja kunnat ovat avaintoimijoita kestävän siirtymän toteuttamisessa paikallisin ratkaisuilla. Tavoitteet nojaavat edellisen rakennesuunnitelman tavoitteisiin.

Sisällön toinen osa koostuu **kolmesta teemakartasta** - lumoava arki (Arki), fiksu kasvu (Rakenne) ja maailmalle avoin (Yhteydet) - sekä niiden perusteluista. Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskuksat, kestävän liikkumisen ja seudun sinivihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, monipuolistettavat asuinalueet sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Yhteyksien kartta kuvaa elinkeinojen maankäyttötarpeet sekä seudullisesti merkittävät työpaikka-alueet ja yhteistyön mahdollisuudet. Kokonaisuutta täydentävät liikenneyhteydet seudulta ulospäin.

Kartat ovat yleispiirteisiä ja nojaavat aiemmin hyväksyttyihin rakennesuunnitelmiin. Niiden tarkoitus on korostaa ajankohtaisia teemoja, jotka kaipaavat erityistä huomiota. Karttojen tueksi esitetään niiden taustalla olevat selvitykset ja valmistelun muut syötteen.

Kaupunkiseudun rakennesuunnitelmalla on useita **tehtäviä**. Se on viesti asukkaille, yrityksille, sijoittajille ja valtiolle siitä millaista kaupunkiseutua haluamme rakentaa. Asiantuntijavalmistelun ja poliittisen ohjauksen lisäksi seudun asukkaat ovat osallistuneet päivityksen työvaiheisiin. Myös elinkeinoelämän asiantuntijuutta on hyödynnetty valmistelussa. Kuntien valtuustojen hyväksyttyä rakennesuunnitelman 2040+ käynnistyy valtion ja kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024-2027 valmistelu.”

Kaisu Kuusela ja Tapani Touru poistuivat kokouksesta.

62 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN MAAHANMUUTON TILANNEKUVA 2023

Päätösehdotus: **Seutuhallitus 31.5.2023**
Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

Merkitä kaupunkiseudun maahanmuuton 2023 tilannekuvan tiedoksi ja että tilannekuvaa hyödynnetään kaupunkiseudun suunnittelussa.

Päätös. Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet: Maahanmuuton tilannekuva/PP-esitys

Käsittelyvaiheet:

Perustelut: Seutujohtaja Nurminen

Seutustrategian ”Vehreä metropolimme” uusi yhteistyön kärki on kansainvälistyminen otsikolla ”Maailmalle avoin”. Strategiassa kansainvälistymistä on käsitelty fyysisten yhteyksien kautta sekä seudun toimijoiden näkyvyytenä maailmalla. Arjen kansainvälistymiseen viitataan puolestaan monikulttuurisuuden lisääntymiseen väestön keskuudessa, työpajoilla ja kouluissa. Kansainvälistymistä on käsitelty myös osaavan työvoiman, opiskelun ja juurtumisen näkökulmasta.

Alkuvuodesta 2023 seutuhallitus kuuli International House Tampereen toiminnasta. Kyseinen yksikkö kokoaa ja koordinoi maahanmuuttoon liittyviä palveluja eri organisaatioista. Toiminta on osa työvoimapalvelujen TE-2024 uudistusta.

Kuntayhtymä tilasi aluekehitystoimisto aluekehitystoimisto MDI:ltä laajemman tilannekuvan kaupunkiseudun maahanmuutosta. Tilannekuvaa on tarkoitus hyödyntää laajasti seutusuunnittelussa sekä kuntien omassa työssä.

MDI:n raportissa todetut keskeiset johtopäätökset Tampereen kaupunkiseudun maahanmuutosta ovat:

1. Maahanmuuton merkitys kasvaa kaikessa: Maahanmuuttajien ja vieraskielisten merkitys kasvaa Tampereen kaupunkiseudun väestönkehityksessä. Nettomaahanmuuton osuus väestönlisäyksestä oli hieman yli viidesosa (23,0 %) vuosina 2015-2022, mutta osuus on noussut viimeisen kahden vuoden aikana jo yli kolmasosaan (34,0 %).

2. Tampereen kaupunkiseudun maahanmuutto ennätyksellistä korona-aikana: Tampereen kaupunkiseutu sai ulkomailta muuttovoittoa 13 531 henkilöä vuosina 2008-2023Q1. Vuoden 2022 aikana muuttovoitto on ulkomailta ennakkotietojen mukaan suurempi kuin kertaakaan aiemmin yhden kokonaisen kalenterivuoden aikana. Tampereen osuus on ollut koko kaupunkiseudun nettomaahanmuutosta yli yhdeksän kymmenestä (91,2 %) 2020-luvun aikana.
3. Muuttovoitot ulkomailta painottuvat nuoriin ja nuoriin aikuisiin: Tampereen kaupunkiseudun nettomaahanmuutto on alueen työmarkkinoiden ja ikärakenteen näkökulmasta potentiaalista. Kaupunkiseutu saa muuttovoittoa ulkomailta kaikista ikäryhmistä viisi-vuotisikäryhmittäin. Muuttovoitot painottuvat erittäin vahvasti nuoriin ja nuoriin aikuisiin: 88 prosenttia alle 35-vuotiaiden ikäryhmistä.
4. Muuttovoitot EU-maista ja EU-maiden ulkopuolelta: Tampereen kaupunkiseutu saa merkittävää muuttovoittoa Virosta ja EU-maiden ulkopuolelta Euroopasta etenkin Venäjältä ja Turkista, Aasiasta ja Afrikasta. Muista Pohjoismaista kaupunkiseutu saa maltillista muuttovoittoa.
5. Maltillista muuttovoittoa maahanmuuttajien jatkomuutoista: Tampereen kaupunkiseutu saa merkittävää muuttovoittoa ulkomailta suuntautuvista ensimmäisistä muutoista Suomeen, mutta saa vain erittäin maltillisia muuttovoittoja maahanmuuttajien/vieraskielisten jatkomuuttojen osalta Suomessa. Kaupunkiseutu sai 78 henkilöä muuttovoittoa vieraskielisten jatkomuutoista Suomessa vuosina 2015-2021.
6. Ulkomaalaistaustaisten osuus keskitasoa: Tampereen kaupunkiseudulla oli ulkomaan kansalaisia 4,3 prosenttia ja vieraskielisiä 6,9 prosenttia vuoden 2022 lopussa. Vieraskielisten määrä lähes viisinkertaistui vuosina 2000-2022. Tampereen kaupunkiseudulla oli ulkomaan kansalaisia yhteensä 94 eri maasta. Yli 100 henkilön väestöryhmittymiä oli 35 maasta ja yli 250 henkilön keskittymiä 20 maasta. Kaupunkiseudun ulkomaalaistaustaisten suurimmat määrälliset lähimmäat olivat Viro, Venäjä, Afganistan, Irak ja Kiina.
7. Erityisasiantuntijoiden ammattiryhmän osuus suurin: Pirkanmaan työllisistä vieraskielisistä on määrällisesti eniten eli noin 23 prosenttia erityisasiantuntijoita. Seuraavaksi eniten on palvelu- ja myyntialaan kuuluvia työntekijöitä, joita on noin 22 prosenttia. Työperustaisista maahanmuuttajista eniten myönteisiä oleskelulupia on myönnetty rakentamisen- (26 %) sekä maa- ja metsätalouden toimialoille (23 %).

8. Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kovassa kasvussa: Pirkanmaalla opiskeli keskimäärin 2 130 vieraskielistä tutkinto-opiskelijaa ammatillisella toisella asteella ja keskimäärin 1 887 ulkomaista tutkinto-opiskelijaa korkeakouluissa vuosina 2010-2021. Ammatillisen toisen asteen tutkinto-opiskelijoiden määrä lähes nelinkertaistui ja korkeakouluopiskelijoiden määrä kasvoi noin 60 prosentilla vuosien 2010-2021 välisenä aikana. Korkeakoulujen tutkinto-opiskelijoista hieman alle kaksi kolmasosaa opiskeli yliopistoissa ja hieman yli kolmasosa ammattikorkeakouluissa.
9. Pitovoimasuhde varsin hyvä: Ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden pitovoima-suhde oli varsin hyvä Pirkanmaalla Ulkomaalaisista tutkinto-opiskelijoista yli puolet (51,2 %) oli jäänyt vuosi valmistumisen jälkeen Pirkanmaalle. Heistä lähes kuusi kymmenestä (59,4 %) oli päätoimisia työllisiä tai opiskelijoita vuosi valmistumisen jälkeen.
10. Pitovoimasuhde kohtalainen: Ulkomaisista korkeakoulujen tutkinto-opiskelijoista ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista 48,1 prosenttia oli jäänyt Pirkanmaalle ja 50,2 prosenttia oli päätoimisia työllisiä tai työllisiä opiskelijoita vuosi valmistumisen jälkeen. Ulkomaisista yliopistojen tutkinto-opiskelijoista 52,8 prosenttia oli jäänyt Pirkanmaalle ja 57,6 prosenttia oli päätoimisia työllisiä tai työllisiä opiskelijoita vuosi valmistumisen jälkeen. Ulkomaille suuntasi 21,0 prosenttia yliopistoista valmistuneista ja 20,3 prosenttia ammattikorkeakouluista valmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen. Suomen sisällä ylivoimaisesti eniten hakeuduttiin Uudellemaalle: ammattikorkeakouluista valmistuneista 23,0 prosenttia ja yliopistoista valmistuneista 19,9 prosenttia.
11. Tampereen kaupunkiseudun väestö kasvaa kaikissa skenaarioissa: Tampereen kaupunkiseudun väestö kasvaisi kaikissa MDI:n neljässä väestöskenaariossa vuosien 2021-2040 välisenä aikana. Kaupunkiseudun suhteellinen kasvuvauhti vaihtelisi 8,6 – 14,4 prosentin välillä vuoteen 2040 mennessä. Kaupunkiseudun määrällisen kasvun vaihteluväli olisi 35 523 – 58 237 henkilöä eri skenaarioissa. Tampereen kaupunkiseudun kasvu vaihtelee jonkin verran kieliryhmittäin tarkasteltuna: suomen- ja ruotsinkielisten määrä kasvaisi noin 15 000 henkilöllä samanaikaisesti kuin vieraskielisten määrä kasvaisi noin 26 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Työikäisen 15-64-vuotiaan väestön osalta erot olisivat huomattavasti merkittävämät, sillä kotimaista kieltä puhuvien työikäisten määrät kasvaisivat yhteensä noin 550 henkilöllä ja vieraskielisten työikäisten määrä kasvaisi noin 18 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä.

Timo Aro poistui kokouksesta.

63 § KUNTAYHTYMÄN ALUSTAVAT TAVOITTEET JA TALOUS VUODELLE 2024

Seutuhallitus 31.5.2023
Päätösehdotus: Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

käydä lähetekeskustelun kuntayhtymän tavoitteista ja taloudesta vuodelle 2024.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Käsittelyvaiheet:

Perustelut: Seutujohtaja Päivi Nurminen

Lähtökohdat

Kuntayhtymän tehtävänä on yhdessä jäsenkuntiensa kautta rakentaa rajattomasti toimivaa Suomen toiseksi suurinta kaupunkiseutua Vähämetropolimme 2040 seutustrategian pohjalta. Yhteistyön tavoitteena on lisätä koko kaupunkiseudun elinvoimaa ja tehostaa resurssien käyttöä. Strategian kautta edistetään lumoavaa arkea, fiksua kasvua ja kansainvälistymistä. Strategialle on hyväksytty myös toimenpideohjelma.

Kaupunkiseudun toimintaympäristössä vahvistuu samanaikaisesti useita ilmiöitä. Luonnollinen kasvu hiipuu, väestö ikääntyy, ja työvoiman saatavuus monella alalla on vaikeutunut. Kestävä siirtymä on vauhdittunut ja luonnon monimuotoisuus kaupungeissa noussut kansalliseen keskusteluun. Kansainvälistyminen, kaupungistuminen sekä turvallisuus ja vaurautuminen ovat myös nyt näkyvämmiin esillä.

Seutuyhteistyöllä voidaan vastata em. kehitykseen muun muassa viihtyisien asuin ympäristöjen ja asumisen laadun kehittämällä sekä asuinalueiden eriytymisen (segregaation) ehkäisyllä. Asukasymmärryksen lisääminen vahvistaa puolestaan väestön sitoutumista ja kiinnittymistä kotiseutuun. Pehmeitä keinoja elinvoiman edistämiseen ovat mm. sinivihertyö eli vesistöjen virkistyskäytön ja viherverkoston kehittäminen. Myös joukkoliikenteessä otettu raideloikka ja sujuva liikkuminen yli kuntarajojen lisää seudun vetovoimaa ja toimivuutta. Myös kansallisen tason päätökset vaikuttavat seudun elinvoimaan. Niihin seudun ja maakunnan toimijoiden tulee yhdessä vaikuttaa. Näistä syötteistä muodostuu pohja vuoden 2024 toiminnan ja talouden lähetekeskustelulle.

Kuntayhtymän toiminta

Seutuyhteistyö tehdään neljässä asiantuntijatyöryhmässä, kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa.

Maankäyttöyhteistyö 2024

MAL- suunnittelu on toiminut kuntien yhteistyön tärkeänä liimana vuodesta 2010. Rakennesuunnitelman päivitys määrittelee maankäytön keskeiset ratkaisut, joita yhteistyöllä edistetään. Tueksi valmistellaan mm. uusi MAL-sopimus ja ohjelmoidaan sen toimeenpano. Vuoden 2024 uudeksi toimenpiteeksi esitetään seudullisen siniviherstrategian/ohjelman laadinnan käynnistämistä. Työhön haetaan ulkopuolista rahoitusta.

Asumisen yhteistyö 2024

Asumisen kehittäminen seutuyhteistyössä nojaa asuntopoliittiseen ohjelmaan, ARA-yhteistyöhön ja MAL-sopimuksen seurantaan, jossa käsitellään mm. asuntotuotantomäärien kehitystä.

Tämän lisäksi seutuyhteistyössä tulisi tarkastella asuntomarkkinoiden kehitystä, rakentaa seudullisia ohjausvälineitä sekä tuottaa seututasois- ta tilannekuvaa ja tietopohjaa asumisesta. Myös kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja yhteisvastuullisuutta tulisi edistää seututasolla. Seutuyhteistyössä asumisen kehittäminen on uusi, mutta vahvasti MAL- teemaan kytkeytyvä osa-alue M:n ja L:n rinnalla. Asumisen yhteistyö edellyttää uutta suunnittelijatasoista resurssia kuntayhtymän perusrahoitukseen.

Asumisen kehittämisen tarpeita nousee asukaskyselyistä, MAL-sopimuksesta ja asuinalueiden eriytymisestä. Myös maaseutuasumisen kytkeminen kaupunkiympäristöön tarvitsee viitekehysten. Asumisen vahvempaan huomiointiin seututasolla kiinnitettiin huomiota ministeriöiden MAL-sopimusten vaikuttavuusselvityksessä.

Kestävän liikkumisen yhteistyö 2024

Liikennejärjestelmätyössä on hyvät seudulliset pohjaratkaisut ja suunnitelmat kävelyn ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen edistämiseen. Seututoimisto on edistänyt myös lähijunaliikennettä, jossa tiekarttojen ja eritasoisten selvitysten kautta on mahdollista edetä kohti ensivaiheen toteutusta, uusia seisakeita, uutta liikennöintiä ja lisävuoroja. Seuraavalla MAL-sopimuksella odotetaan valtion tukea seudun pyrkimyksille. Seudulla tulee valmistautua myös raideliikenteen avautumiseen, olla mukana keskusteluissa ja vaikuttamassa toimintamalliin. Koska lähijunaliikenteen edistäminen tulee tehdä valtion kanssa yhdessä, hyötyy

kokonaisuus seudullisesta koordinoinnista. Sen tarpeeksi on arvioitu noin 0,5 htv. Kyseessä on lisäresurssitarve.

Sivistyspalvelujen yhteistyö

Sivistyspalvelujen yhteistyössä keskitytään sivistyksen palvelualoille laadittujen seudullisten suunnitelmien toimeenpanoon ja päivittämiseen. Myös liikkumattomuutta ehkäisevän Seutuliike-ohjelman toimeenpano käynnistetään yhdessä kuntien kanssa. Uutena näkökulmana on segregaaation ehkäisy, jota rahoitetaan mm. hankerahalla. Palveluyhteistyöllä tehostetaan kuntien resurssienkäyttöä ja edistetään yhteisköttämistä sekä seudullisia toimintatapoja.

Kestävä siirtymä

Teemassa päivitetään mm. seudulliset ilmastotavoitteet, jolla luodaan pohjat kuntien tavoitteiden päivittämiselle tulevina vuosina. Työhön on mahdollista saada hankerahoitusta valtiolta. Lisäksi osallistutaan valtion green deal- sitoumuksen toimeenpanoon.

Tulevaisuuden ennakkointityötä tehdään seutupaneelin ja asukasosallisuuden kehittämisellä seuraavalle tasolle. Teemaan etsitään ulkopuolista hankerahoitusta. Juurruttavana toimintamallina harkitaan seudullisen osallisuusverkoston perustamista.

Kansainvälisyyden edistämiseen haetaan kv-kumppaneita ja ulkoista rahoitusta.

Tietoyhteistyö

Kunnat ja kaupunkiseutu valmistelevat yhdessä tietoyhteistyön syventämistä tietoaineistojen, analyysien, raporttien tehokkaampaan hyödyntämiseen. Työn käynnistäminen tehdään verkostona nykyisten resurssien puitteissa.

Kuntayhtymän talous

Kuntayhtymän resurssikehitys on ollut vaatimatonta työn vaikuttavuuteen ja tuloksiin nähden. Seututoimiston asiantuntijaresursseja ei ole lisätty 10 vuoden aikana. Myös ostopalveluraha on ollut vähäistä. Menettely on kuormittanut henkilöstöä. Seutuyhteistyön syvyydestä ja laajuudesta johtuen konsulttipalvelua ei aina ole saatavilla, eikä se myöskään tue oman osaamisen kasvua. Aiemmin on todettu, että myöskään kuntien asiantuntijoita ei ole käytettävissä valmistelutehtäviin. Ulkopuolista hankerahoitusta pyritään hyödyntämään, mutta sekin vaatii asiantuntevaa ohjaamista. Huomattavaa on, että kuntayhtymä on aina toiminut myönnetyn rahoituksen puitteissa.

Seutuyksikön talousarvio vuodelle 2023 on 1,175 milj. euroa, laskennallisesti 2,87 euroa/asukas. Vuoden 2023 raamiehdotuksen valmistelussa

lähes kaikki jäsenkunnat tukivat kuntayhtymän rahoitustilanteen kohentamista. Tuolloin seutuhallitus totesi, että resurssitarpeet tulee esittää siten, että ne voidaan huomioida kuntien raamivalmistelussa.

Yhteenvetona yllä esitetty resurssitarve sisältäen 3% kustannusten nousun vastaa noin 190 000 euron lisärahoitusta vuodelle 2024. Rahoitus jakaantuu jäsenkuntien asukasluvun mukaisesti.

64 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT

Seutuhallitus 31.5.2023

Päätösehdotus: Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä tiedoksi seutujohtajan tekemät päätökset 18.4.-22.5.2023 ja

että päätöksiä ei oteta seutuhallituksen käsiteltäviksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Käsittelyvaiheet:

Liitteet: Koonti seutujohtajan päätöksistä

Perustelut: Seutusihteeri Pohjonen

Kuntalain 92 §:n sisältyvät määräykset viranhaltijapäätösten ottamisesta seutuhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntayhtymän hallintosäännössä on tarkempia määräyksiä asioista, joista seutujohtaja päättää. Lisäksi seutuhallitus voi päätöksellään delegoida päätöksenteon asiassa seutujohtajalle.

Seutuhallitukselle esitetään seutujohtajan päätöspöytäkirjat asioiden mahdollista käsiteltäväksi ottamista varten.

Pöytäkirjat ovat luettavissa ennen kokousta seututoimistolla.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tampereenseutu.fi

65 § SEURAAVAT KOKOUKSET

Vuoden 2023 kokoukset keskiviikkoisin klo 9.00-11.00

25.1., 22.2., 29.3., 26.4.,

31.5., yhteiskokous kuntajohtajien kanssa, Tampere-talo

- rakennesuunnitelman luonnos
- kuntayhtymän TA 2024 raami
- kaupunkiseudun maahanmuuton tilannekuva

21.6.

TA-raami lausunnoille kuntiin.

Heinäkuussa ei kokousta

30.8., 27.9., 25.10., 29.11., 20.12.

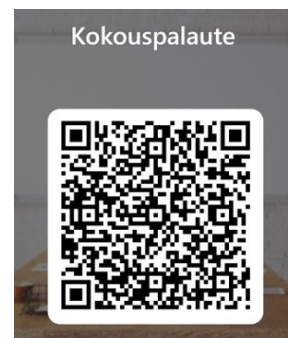
66 § MUUT ASIAT

Osana toiminnan kehittämistä kuntayhtymässä on aloitettu palautteen kokoaminen keskeisten toimijoiden kokouksista.

Palautteen voi antaa linkissä:

<https://forms.office.com/e/Sb78TEicTK>

tai lukemalla mobiililaitteella QR-koodin:

67 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

1. varapuheenjohtaja Raimo Kouhia päätti kokouksen klo 10.58.

This documents contains 20 pages before this page

Dokumentet inneholder 20 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 20 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 20 sider før denne side

Detta dokument innehåller 20 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende